

Ajankohtaista tupakkavalvonnasta

19.5.2022

Uutiskirje 1/2022

Tähän uutiskirjeeseen on koottu ajankohtaista tietoa tupakkalain keskeisistä muutoksista. Toukokuun 2022 alussa voimaan astuneen lakimuutoksen keskeisenä tavoitteena on vaikuttaa etenkin siihen, etteivät nuoret alkaisi käyttää tupakkatuotteita. Lisäksi tupakointikieltoja koskevien muutosten tavoitteena on suojata väestöä, etenkin pieniä lapsia entistä tehokkaammin passiivisen tupakoinnin haitoilta. Tupakkalaki kokonaisuudessaan on luettavissa täältä: [Tupakkalaki](#)

Tupakkalain mukaisia tupakointikieltoja on laajennettu

Tupakkalaissa olevien tupakointikieltojen tarkoituksena on suojella väestöä tupakansavun aiheuttamilta terveyshaitoilta. Tavoitteena on, ettei kukaan joudu vastoin tahtoaan altistumaan tupakansavulle.

Lain mukaan tupakointi on kielletty yleisön, työntekijöiden tai asiakkaiden käytössä olevissa sisätiloissa. Tupakointikielto koskee niin rakennuksia, kulkuneuvoja kuin muita vastaavia sisätiloja. On hyvä huomioida, että tupakkalaissa oleva sisätilan määritelmä kattaa myös osittain avonaiset tilat.

Tupakkalaki kieltää tupakoinnin tietyissä tapauksissa myös ulkotiloissa. Tällaisia tiloja ovat yleisten tilaisuuksien katokset tai katsomot tai muut tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitettut tilat, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan sekä päiväkotien ja oppilaitosten ulkotilat.

Tupakointi on kielletty myös yksityisessä kulkuneuvossa silloin, kun kyydissä on alle 15-vuotias. Kielto ei kuitenkaan koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa.

Tupakkalain muutokset voimaan 1.5.2022

Uudistetun tupakkalain mukaan tupakointi on kielletty päiväkotien ja koulujen piha-alueiden lisäksi leikkikentillä ja yleisillä uimarannoilla sekä lastensuojelulain tai mielenterveyslain mukaisten alle 18-vuotiaille tarkoitettujen laitosten ulkoalueilla. Kielto ei koske pieniä yleisiä uimarantoja.

Päijät-Hämeen yleiset uimarannat, joissa tupakointi on kielletty

- Kuotaan ranta (Asikkala)
- Kalmarin ranta (Asikkala)
- Kylpylän ranta (Heinola)
- Messilän ranta (Hollola)
- Vähä-Tiilijärven ranta (Hollola)
- Kalliojärvi (Orimattila)

Uimarantojen tupakointikielto on voimassa toukokuun alusta syyskuun loppuun ja se kattaa yleisen uimarannan alueen kokonaan. Uimarannan haltijalla, eli yleensä kunnalla, on velvollisuus asettaa näkyville tupakointikiellon osoittavat opasteet. Opasteiden on oltava sisällöltään yksiselitteisiä sekä kooltaan ja sijoittelultaan sellaisia, että ne ovat uimarannalle saapuvien ja siellä oleskelevien helposti havaittavissa.

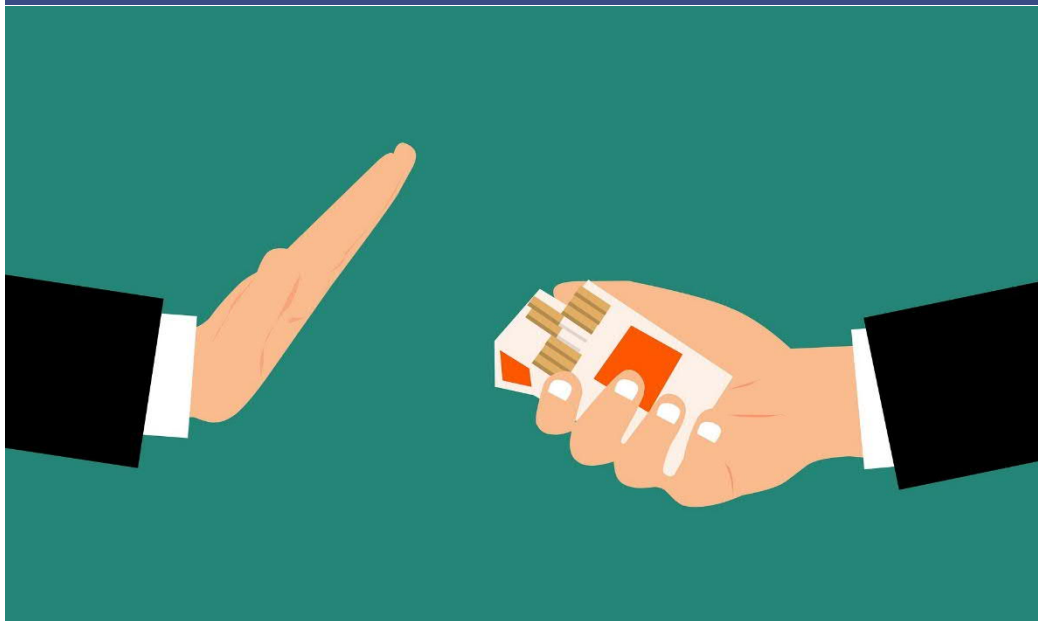
Olisi lisäksi perusteltua, että uimarannan ylläpitäjä osoittaisi esimerkiksi opastein uimarannan ulkopuolelta paikan, joka olisi varattu tupakoinnille ja jossa olisi sitä varten tarkoitettut tuhkakupit tai roskakorit.

Leikkikentillä tarkoitetaan lähinnä kunnallisia leikkikenttiä, joista on laadittu kuluttajaturvallisuuslain mukainen turvallisuusasiakirja. Leikkikentiksi katsotaan myös esimerkiksi yksityisen leirintäalueen, leirikeskuksen ja puuha- tai teemapuiston laajat leikkipaikat. Lähtökohtaisesti kielto ei koske asuinyhteisöjen hallitsemia leikkialueita. Jos kuitenkin leikkipaikka muistuttaa kooltaan, toiminnoiltaan ja käyttöasteeltaan yleistä leikkikenttää, on näissäkin kohteissa tupakointi kielletty.

Tupakointikiellosta tulee ilmoittaa selkein ja yksiselitteisin opastein, jotka ovat leikkikentällä oleskelevien ja sinne saapuvien helposti havaittavissa.

Tarkempia tietoja tupakointikielloista ja opasteista [Tupakointikiellot ja -rajoitukset - Valvira](#)

Tupakan myynnin omavalvontavelvollisuus laajenee

Tupakkatuotteiden vähittäismyyjän omavalvontavelvollisuus laajenee koskemaan myynnissä olevien tuotteiden lainmukaisuuden valvontaa. Tämä tarkoittaa, että jokaisen myyntipaikan tulee varmistua, että tuotteista on tehty tupakkalaissa säädetyt ilmoitukset ja että tuotteiden vähittäismyyntipakkaukset ovat laissa säädetyn mukaisia. Valviran ylläpitämästä julkisesta [hakupalvelusta](#) voi tarkastaa, onko tuoteilmoitukset tehty ja siihen liittyvät ilmoittajan velvollisuudet hoidettu.

Tupakan vähittäismyyntin omavalvontasuunnitelmassa tulee nimetä vastuhenkilö sekä luettelo tuoteryhmistä, joita lainmukaisuuden valvonta koskee. Lisäksi tulee kuvata, miten myyntipaikka varmistaa tuotteiden lainmukaisuuden.

Omavalvontasuunnitelmaa on päivitettävä tarvittaessa ja sen kirjanpitoon on kirjattava toteutetut uusien työntekijöiden perehdytykset, iäntarkastuksiin liittyvät myynnin ongelmatilanteet ja välitysepäilyt sekä ongelmatilanteiden ja viranomaisten tarkastusten vuoksi toteutetut toimenpiteet.

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä myyvän elinkeinonharjoittajan on päivitettävä omavalvontasuunnitelma uusien vaatimusten mukaiseksi **huhtikuun 2023 loppuun mennessä**. Ohjeet omavalvontasuunnitelman laadintaan ja päivittämiseen löytyvät Valviran sivuilta: [vähittäismyyntin omavalvonnan opas ja täytettävä omavalvontasuunnitelma](#)

Muistathan ilmoittaa muutoksista ajoissa!

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vuosittainen valvontamaksu peritään myyntipaikoilta, joilla vähittäismyyntilupa on voimassa 1.1. Jos suunnittelet vähittäismyyntin lopettamista tai myyntipisteiden vähentämistä, muistathan ilmoittaa asiasta lupaviranomaiselle viimeistään 31.12. Näin vältyt turhilta maksuilta.

Muutoksia tupakkatuotteiden pakkausten ulkoasuun

Tupakkalakiin toukokuussa 2022 tulleiden muutosten myötä tupakkatuotteista, sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä poistuvat brändi-ilmeet ja logot. Jatkossa vähittäismyyntipakkaukset eivät saa merkinnöiltään tai muulta ulkoasultaan erottua muiden vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkauksista.

Pakkausten yhdenmukaisuutta koskevalla sääntelyllä on siirtymäaika ja se tulee voimaan **1.5.2023**. Muutoksen tavoitteena on vähentää tupakkatuotteiden houkuttelevuutta. Vähittäismyyntipaikkauksen ulkoasun avulla ei saa edistää tuotteen myyntiä. [Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella 296/2022](#) annetaan tarkemmat säännökset vähittäismyyntipakkausten ulkoasusta ja muista ominaisuuksista.

i Ympäristöterveyskeskus painotti tupakkavalvonnassa vuonna 2021 omavalvonnan tukemista. Lähes kaikki tupakanmyyntikohteet tarkastettiin ja tarkastuskohteille lähetettiin ennen tarkastusta ennakkokyselylomake, jonka vastausten perusteella haluttiin tukea toimijoita omavalvonnan toteutumisessa ja myynnin riskinhallinnassa. Kyselyvastausten perusteella eniten parannettavaa todettiin olevan omavalvontasuunnitelmien päivittämisessä ja iäntarkastuksiin liittyvissä omavalvontakirjauksissa. Omavalvonnan tukemista valvontakohteissa jatketaan normaalin valvontatyön ohessa. Ympäristöterveyskeskuksen valvojat tarkastavat vähittäismyyntin omavalvontasuunnitelmat ja omavalvontakirjaukset myyntipaikkojen valvontakäyntien yhteydessä. Omavalvontakirjaukset on säilytettävä myyntipaikassa kuluvan ja sitä seuraavan kahden kalenterivuoden ajan.

Tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kielto

Kuva: Soile Tälkkinen/aholymp

Tupakkalainsäädännön mukaan kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa savuketta tai kääretupakkaa, jossa on tunnusomainen tuoksu tai maku, esimerkiksi menthol.

Markkinoilla on erilaisia tuotteita, jotka mahdollistavat kuluttajan itse lisäävän tunnusomaisen tuoksun tai maun tupakkatuotteeseen.

Tällaisia tuotteita ovat mm. erikseen myytävät makukortit, jotka kuluttaja voi laittaa savukeaskin tai kääretupakkapakkauksen sisään ja muuttaa tällä tavoin itse tupakkatuotteen makua.

Uudessa tupakkalaissa tuoksua ja makua koskeva kielto laajennettiin koskemaan myös näitä asiakkaan itse käyttämiä tuotteita. Kaupassa ja varastossa olevia tuotteita saa kuitenkin myydä 30.4.2023 saakka.